

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเป็นหน่วยบริการทางวิชาการให้แก่ชุมชน แก่เยาวชนของชาติ หน้าที่หลักของโรงเรียนคือ การให้ความรู้แก่นักเรียนทุกคนที่เข้ามารับการบริการจากโรงเรียนนั้น โดยธรรมชาติแล้วมิใช่มีความต้องการทางวิชาการเพียงอย่างเดียว และในทำนองเดียวกันการที่โรงเรียนให้บริการทางด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวก็มิอาจสามารถปรุงแต่งชีวิตของนักเรียน ให้สมบูรณ์เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพและศักยภาพสูงของประเทศได้ ดังนั้น โรงเรียนต้องจัดบริการต่าง ๆ ให้กับนักเรียน นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติด้วย เพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์และความกว้างขวางในประสบการณ์แห่งชีวิตของนักเรียน ดังที่ กาญจนา ศรีกาพลสินธุ์ (2531, หน้า 17) ได้กล่าวว่าโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำสังคม และเตรียมเยาวชนที่เป็นสมาชิกของสังคม ให้ปรับตัวได้กับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและกำลังจะเกิดในอนาคตข้างหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนพึงตระหนักและพิจารณาศึกษาอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารโรงเรียนและปรับปรุงคุณสมบัติและบุคลิกภาพของนักเรียนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม

การที่โรงเรียนจะสร้างเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพขึ้นมาได้นั้น นอกจากจะต้องพยายามแสวงหาและจัดสรรความรู้ที่ดีมีประโยชน์มาสอนให้กับเด็กนักเรียนด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพแล้ว บุคลากรในโรงเรียนยังจะต้องช่วยเหลือดูแลให้เด็ก ๆ ได้มีชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุขในบรรยากาศหรือสภาพที่เอื้ออำนวยให้เด็กสามารถเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่และ มีความเจริญงอกงามในบุคลิกภาพทุกด้านทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมไปได้อย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งอีกด้วย นอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ปกครองก็ยังเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเติมเต็มการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน ดังนั้น บ้านหรือครอบครัวจึงมีส่วนใกล้ชิดกับโรงเรียนมากกว่าสถาบันอื่น เพราะสมาชิกของครอบครัวในวัยเยาว์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากของโรงเรียน และบ้านหรือครอบครัวก็ยังมิบทบาทต่อ โรงเรียนในการเป็นพื้นฐานการให้การศึกษาอบรม ดังที่

พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 8-10) ได้ให้ความสำคัญว่า การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว แต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกัน ฉะนั้นพื้นฐานของเด็กก็จะแตกต่างกันด้วย อีกทั้ง อาชีพและ เศรษฐกิจรายได้ของครอบครัวในชนบท ความแตกต่างของอาชีพมีไม่มากนัก แต่รายได้จะ แตกต่างกันมากระหว่างเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองกับที่ต้องเช่าที่ของผู้อื่นทำกินและ ผู้ที่รับจ้างทำงาน ผู้ที่มีเศรษฐกิจดีรายได้ของครอบครัวดี สามารถเลือกที่เรียนให้บุตรหลานและ ผู้เกี่ยวข้องกับตนได้ อาจจะส่งบุตรหลานให้เข้าเรียนในถิ่นอื่นที่เชื่อกันว่า โรงเรียนนั้นดีมีชื่อเสียง ถ้าโรงเรียนใกล้บ้านเป็นโรงเรียนดีมีชื่อเสียงก็จำเป็นต้องไปเรียนใกล้บ้าน ส่วนผู้ที่มีรายได้ต่ำ ก็เลือกให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน ฉะนั้น การแตกต่างของอาชีพ เศรษฐกิจและ รายได้จึงมีบทบาทสำคัญต่อการให้การศึกษาจากที่ครอบครัวมีความแตกต่างกันในด้านอาชีพ เศรษฐกิจและรายได้จึงมีผลต่อการพัฒนาความเจริญของงานด้านต่าง ๆ ของบุตรหลาน ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องเตรียมช่วยเหลือในเบื้องต้นเกี่ยวกับอาหารเสริมในโรงเรียนให้แก่นักเรียน เช่น อาหารกลางวัน นอกจากนี้ การให้ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากความสามารถในการใช้จ่าย การบริโภคของครอบครัวเป็นส่วนสำคัญ ที่เด็กได้รับการตอบสนองในด้านต่าง ๆ พื้นฐานขั้นต้นที่เด็กได้รับการเอาใจใส่ดูแล เด็กจะมีความรู้สึกรักต่อการตอบสนองในด้านความรัก ความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากครอบครัว จะเห็นได้ว่า บ้านหรือครอบครัวของเด็กมีบทบาท และมีความสำคัญต่อโรงเรียนมาก เพราะโรงเรียนต้องอาศัย บ้านเป็นพื้นฐานในการพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสังคม และการขยายตัวของโรงเรียนหรือขนาดของโรงเรียน ก็มีผลมาจากบ้านทั้งสิ้น

แต่จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน สถาบันครอบครัวมุ่งเน้น ที่จะหารายได้และการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการศึกษา แม้ว่า ปัจจุบันบทบาทหน้าที่ของครอบครัวจะถูกเปลี่ยนมือเข้าสู่ระบบโรงเรียนไปเกือบทั้งหมดแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงพ่อ แม่ ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งก็ยังมิได้ละเลยทอดทิ้งเสียทั้งหมด หากแต่ว่า ผู้ปกครองบางกลุ่มนั้นมักจะโอนการช่วยเหลือดูแลบุตรหลานของตนให้กับทางโรงเรียนและ คาดหวังว่าบุตรหลานของตนจะต้องเป็นอย่างที่ตนหวัง ด้วยประการนี้ โรงเรียนจึงเป็นสถาบัน ที่สองรองจากครอบครัวที่จะให้การศึกษาแก่เด็กด้วยความรัก ดูแล แก้ไขข้อบกพร่องของพัฒนาการ และพร้อมที่จะปรับปรุงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ครูและผู้บริหารต้องสร้างสรรค์ผลงานการศึกษา เพื่อนำไปสู่คุณภาพของเด็กที่จะเป็นผลผลิตของโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้ โรงเรียนจึงต้องพยายาม แสวงหาและจัดสรรความรู้ที่ดีมีประโยชน์มาสอนให้กับนักเรียนด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ ที่มี ประสิทธิภาพ รวมทั้งการคัดสรรบุคลากร การจัดอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ดีของนักเรียน อีกทั้งยังสามารถปรับตัวได้กับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและกำลังจะเกิดในอนาคตข้างหน้าได้ ตามนัยของการพัฒนาคนให้เป็นคน “เก่ง ดี และมีความสุข”

ก้าวทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การบริการทางการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มพูนความสมบูรณ์และความกว้างขวางในประสบการณ์แห่งชีวิตของนักเรียน ประกอบกับขณะนี้ทางภาครัฐมีการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับท้องถิ่นและจำนวนโรงเรียนเอกชนก็มีจำนวนมากขึ้น จึงทำให้โรงเรียนประสบอยู่ในสภาวะของ การแข่งขันกันทางด้านคุณภาพ และการย้ายที่เรียนของนักเรียนไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีการเน้นการจัดกิจกรรมเสริมทักษะพื้นฐานทางวิชาการและการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ อีกทั้งผู้ปกครองต่างก็มีความพร้อมต่อการสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเวลา ทุนทรัพย์ และการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเด็ก จากการที่โรงเรียนมีการบริการทางการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบในการบริการทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนเอกชนกับรัฐบาล หรือระหว่างโรงเรียนเอกชนด้วยกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมองเห็นความสำคัญและความจำเป็น จึงได้ศึกษาว่าโรงเรียนอนุบาลสุริยวรรณ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินงานด้านการบริการทางการศึกษาอย่างไร เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาการบริการต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพใน ทุก ๆ ด้าน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ ของการบริหารจัดการและการให้บริการต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของนักเรียนและสามารถอำนวยความสะดวกต่อการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาและเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนอนุบาลสุริยวรรณต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการบริการทางการศึกษาพร้อมทั้งศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริการทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสุริยวรรณ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสุริยวรรณ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 165 คน ปีการศึกษา 2553

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาการบริการทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสุริยวัชรณ อำเภอสาร์ภิจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาไว้ ดังนี้ (1) ด้านวิชาการ (2) ด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม และ (3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

การบริการ หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้แก่นักเรียน โดยอาศัยความต้องการของนักเรียนที่ได้รับบริการ เป็นแนวทางในการดำเนินการบริการในระยะต่อไป พร้อมทั้งให้เกิดความพอใจแก่นักเรียน

การบริการด้านวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียน

การบริการด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง ความสะอาด ความปลอดภัย ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น บรรยากาศการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์

การบริการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน หมายถึง การสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้น ในแง่ที่สามารถค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

โรงเรียนอนุบาลสุริยวัชรณ หมายถึง สถานศึกษาที่ให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนในระดับชั้นเตรียมอนุบาลและระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1- 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสุริยวัชรณ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย เพื่อการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นก่อนประถมศึกษาต่อไป